

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROTURSKAPUR

Nr. 16.

Lýsingapjúsir fyrri-petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 29. apríl 1944.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

18. árg.

1. mei.

Fylkingardagurin hjá arbeidar-
unum kring heimin hevur nevvan
nakrantíð lyft sína manandi rødd
til hina stríðandi fjøldina sum nú.
Manar til samgongu. Manar til
fylking, fylking um arbeidarpoli-
tikkin, socialismuna.

Hitt reyða merkið verður nú
mánadagin vundið á stong í øl-
lum londum. Upp um gotradunið,
ið stendur av illgerðunum hjá tí
privatkapitalistiska stýrslagnum,
ljóða frigeringar- og fylkingarsong-
irnir frá fjøldini.

I ljóðinum darrar vónin um, at
hin endiligi sigurin yvir órættinum,
kúganini, harðveldinum og hjarta-
loysinum er í nánd.

Vónin um, at rættvísi skal vinna!

Vónin um, at tann tíðin skal
vera úti her á foldum, tá ið milli-
ónur av menneskjum ikki liva í
frægari, ja í ikki so frægum kor-
um sum djórini!

Vónin um, at trot og saknur av
livsins góðum ikki skulu kennast
hjá nøkrum menneskjum!

Vónin at brøðraskapur skal vaksa
fram millum menneskjuni istaðin
fyrí øvund og hat, ið nú liggja

sum ein køvandi ólukkutoka yvir
mannasálanum!

Vónin um, at vit og skil hjá
mannaættini skulu verða nýtt til
signing og framgongu fyrí øll
menneskju!

Vónin um, at mentunfar og
ræningarsólin skal lýsa í hvørji
vrá og gera lívið ríkari hjá hvør-
jum einstakum menneskja!

Vónin um, at jørðin av sonn-
um kann verða ein lukkuligur bú-
staður fyrí mannaættina!

Hin 1. mei hevur sterkan og
kæran klang hjá øllum friðbornum
og frigerðum arbeidarum. Hin 1.
mei blasur aftur í fylkingarljóðurin.
Hin 1. mei trínur aftur fram sum
ein rúnarkraft og letur sitt herróp
runga út til fjøldina:

Ognarleysir kring allan heim,
fylkist!

Eisini til Føroyingar ljóðar hetta
herróp.

Og ikki fyrr enn herrópið hevur
fingið vald yvir meirlutanum í
Føroyum, verður Føroya arbeidara-
fjeld fri og frælsað við fullum og
óskerðum mannaættindum.

alt sum tað er, letur teir fáa vera
einsamallur um øll kubbin, allar
teir stóru kjansirnar, soleiðis at teir
fáa alt, skulu einans vera noyddir
at lata tað minst møguliga burtur-
av til arbeidarafjeldina, ið teir
noyddast at brúka, fyrí at teir
kunna gera kubbin, kunnu troyta
teir stóru kjansirnar!!

Kalt og beiskt! Hart! Hjarta-
leyst!

Undrist yvir, hvussu tað ber til,
at vit arbeids- og fiskimenn ikki
allir sum ein skulu hava gjørt okk-
um henda verunleika greiðan.

Undrist yvir, at vit arbeids- og
fiskimenn — allir sum ein — ikki
hava tikið okkum um reiggj. Tikið
ábyrgðina sjálvir. Skipað sjálvir
okkara handverkum. Okkara egna
arbeidi!

Hvør hundur hevur rætt at
goyggja at tí, at vit taka ábyrgðina
fyrí og skipa okkara starvi?!

Tað er jú okkara sjálvs starv.
Tað er jú ágóðin av okkara
egna sliti, talan er um!

So vónbrotin ein verður, tá ið
maður, ein hevur trúð á var eins
egni felagi, sýnir seg sum yvir-

leypara, svíkjara av teirri hugsjón,
ein hevur livað og barst fyrí.

Sum nú Richard Long, kennari!
Harra mín Guð!

Eg trúði, at vit smámenn áttu
vinin mikla í honum.

Men gakk!

Veit ikki reiðiliga hví, eg og
fleiri við mær hava gingið í hesi
følsku trúgv. Tí satt at siga, so
hevur Richard Long onga tíð opið
og mandugt og hugdjarvt stigið
fram móti teim stóru sum verjari
av okkum arbeids- og fiskimonnum.

Hann hevur sýnt lótr innan fyra
veggja.

So var tað tiltakið við sjóvinnu-
lánsgrunninum, hann var valdur at
standa á odda fyrí.

Hetta tiltak var borið fram sum
eitt framtak fyrí fiskimannin. Fyrí
okkum, ið annars altíð høvdu
bankað á stongdar dyr, tá ið talan
hevði verið um at fáa okkum ar-
beidsamboð, ið vit sjálvir
skuldu eiga.

Richard Long stóð á odda ella
var settur á odda. Og vit høvdu
gingið og kjósað okkum hann.
Talt hann millum okkara menn.
Men — sjóvinnulánsgrunnurin
doyði.

Richard Long var saman við
Thorstein Petersen og øðrum høg-
um harrum við at hvala hann.

Men burtur úr deyða sjóvinnu-
lánsgrunnins, ið fiskimenn, teir
ognarleysu høvdu kannað sær, var
Richard Long saman við Thorstein
Petersen við at reisa sjóvinnubank-
an, ein banka fyrí eina «klinku»,
teir fáu stóru pengamatadorarnir
og tað langa líðið, ið henda «klink-
an» hevði fingið upp í seg sum
eitt trútt, hugsunarleyst trælalið!

Nú hesin margháttligi persón-
urin Richard Long er nær í huga
nú tá ið eg líkasam havi eitt hers-
sýni av øllum vónbrotinum hjá
okkum fiski- og arbeidsmonnum,
rennur fram fyrí meg eitt demi,
ið betri enn nakað annað sýnir,
hvussu beiskur og hatskur hann
verunliga er móti arbeids- og
fiskimannafrigeringini:

I einum persónmerktum orða-
drátti við P. M. Dam, ið hevur
lagt alla orku sína á fyrí at fremja
og seta á stovn arbeidarafyrirtekur,
kundi harra Long ikki lata vera
við eiturprongt og «hoverandi» at
brikla, hvussu lítlan skatt, ið
arbeids- og fiskimannafyrirtekan á
Tveroyri skuldi hava gildið eitt
árið í mun til ein privateypmann,
ið bert átti eitt lítið skip.

Már hava tit mannin!

Hoverandi briks! Skaðafreði!
yvir, at tað eitt ár misseydnaðist
fyrí arbeids- og fiskimonnum at
fáa væl burtur úr, ella so væl
burtur úr sum hjá hesum lítla
«eydnumanninum».

Ikki eitt frágreiðandi orð um,
at arbeidara- og fiskimannadriftin
kortini hevði haft nógv ferðir so
stóran týðning fyrí landið, fólkkið
á plássinum fyrst og fremst, sum
hesin småkeypmaður.

Nei, tað stakk Richard Long
undir stólin.

Hann frøddist bara við at fáa
hevi at stinga arbeids- og fiski-
manna framtakið í ryggin.

Hann tagði burtur, at tað var
bara hetta eina árið, at hesin lítli
«eydnumaðurin» hevur borið nak-
að til muns av skatti.

Ikki eitt orð frá Richard Long
um, at «eydnumaðurin» í ár hevur
tjúgu ferðirnar so lítlan skatt sum
arbeids- og fiskimannavirkji.

Hann átti ikki eitt gott orð,
einans hat, briks! og slegg tí hitt
at kalla einasta stóra vinnulivsfram-
takið hjá arbeids- og fiskimonnum,
ið er frammi her á landi.

Hann er sum Thorstein Petersen
og Thorstein Petersen sum hann
— og sum teir teirra flokkar:

Argastu móttæðumenn av frælsi
og frigering arbeids- og fiskimanna!
Hver einasti fiski- og arbeids-
maður má vera greiður yvir, at so
ligger landið viðvíkjandi fólkaflokk-
inum og framburðsfelagsflokkinum.

Arbeids- og fiskimaður.

Hitt privatkapitalistiska Czarrusland. Hitt socialistiska sov- jets samveldið.

Hvussu Rusland var vorðið und-
ir czarveldinum vita allir. Bert ein
evurslitil partur dugdi at lesa og
skriva. Jørðin var á hondunum á
nøkrum fáum høvdingum og stór-
jardarátum. Hesir jarðdráttar førdu
tann politikk, at bóndin og arbeid-
arafjeldin í býunum skuldu ikki
upplýsast, tí harvið vildi uppreisn-
ar- og kravveldurin ikki kunna
flamma upp til eitt umsturtandi,
oyðandi bál.

Czarrusland goymdi eins og nú
óførar møguleikar í sær, bæði við-
víkjandi landbúnaðinum, fjallavirki
og idnaði.

Men eitt land við einum skúla-

Vónbrotiní.....

Richard Long sum Thorstein Petersen.

Hví eru fólkaflokksmenn og
framburðsfelagsmenn so grummir
í huga, tá ið talan er um, at
arbeidararnir og fiskimenninir skulu
ganga saman til vinnuvegaframtek.

Teir reisast á bæði beinini.
Eira eingi vápn fyrí at spilla fram-
taksrøndina í síni byrjan. Eira
einki, bart sagt, fyrí beinavegin at
hvala hana.

Hví?

So ofta eg havi sett henda
spurning fram fyrí meg, tá ið eg
havi sitið og hugsað um víður-
skiftini hjá okkum fiskimonnum.

Eg havi ógvast við svarið, ið er
komið fram fyrí meg.

Ógvast við tað — tí tað hevur
ein so stóran ráleika, beinleiðis
tjóðskaparloysi í sær, at eg havi
kent eitt nývandi vónloysi og
vanntreysti til okkara fólk.

Svarið hevur verið hitt kaldasta
og beiskasta —:

Teir skulu nora at sær. Tað
gera teir best, tá ið so er skipað,
at fjeldin, hitt arbeidandi fólkkið,